

červenec / září 2026 129 Kč

BYZNYS JE HRA

2 FINMAG

Jak jsem potkal(a) umění

o šťastných a hrdých podnikatelích v kultuře

9 771802 962018

02

Dům Jana Jakuba Tesaře

Místo: Praha 6

Projekt: 2020

Dokončení: 2026

Zastavěná plocha: 70 m²

Hrubá podlažní plocha: 160 m²

Užitná plocha: 100 m²

Plocha pozemku: 254 m²

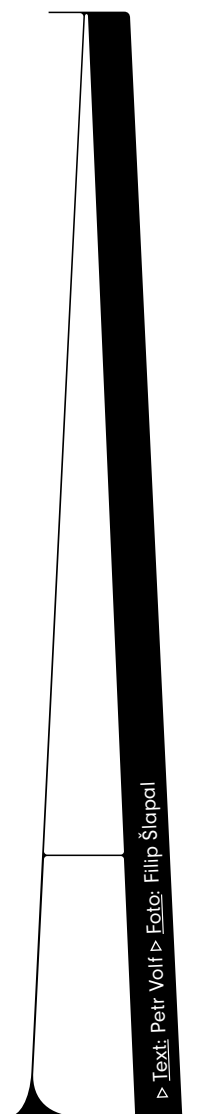
Jan Jakub Tesař

Minimální maximum

Dům v pražském šestém obvodu najdeme na parcele, která dlouho odolávala jakékoli představě o využití. Dokud si jí nevšiml architekt s fantazií Jan Jakub Tesař. Místo určilo děj. Tesař zhmotnil příběh.

↓

Architekt Jan Jakub Tesař navrhl dům pro sebe a rodinu. V tomto smyslu lze stavbu číst jako autoportrét: ne však jako obraz zachycující podobu, ale coby skladbu, v níž se ukládají zkušenosti, rozhodnutí i dlouhodobě pěstovaný vkus. Dům je racionální i zvláště tichým způsobem poetický. Má jasnou, přehlednou formu, která nic nepředstírá a nic neskrývá. Bílá hmota působí jako plocha, na níž se světlo během dne zapisuje s proměnlivou intenzitou a která prosvěcuje lokalitu, jež dosud trpěla průměrností. Najednou sem vstoupilo jednadvacáté století, aniž by se to přitom dávalo okázale najevo. Výsledkem je stavba, která pracuje s minimem prostředků, přesto dosahuje maximálního prostorového účinku zaručujícího soukromí i pohodlí, jež od individuální architektury očekáváme. V tomto ohledu je dům dobře „vychovaný“, asi jako stavby budované v meziválečném období na nedaleké Ořechovce.

Jan Jakub Tesař svůj počín označuje jako minimální maximum. V této zkratce je obsažen princip celého domu: úspornost prostředků, která nevede k ochuzení, ale naopak k soustředění. Tesař se ocitl v situaci odlišné od

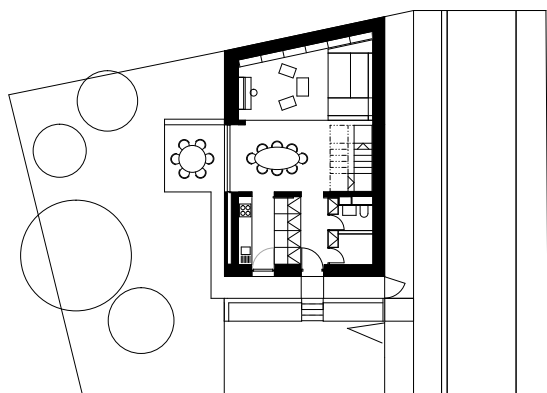
té, na kterou byl zvyklý při práci pro klienty. Tentokrát nebylo třeba vyjednávat, vysvětlovat ani obhajovat. Pokud někomu naslouchal, pak jen sobě samému.

Dům sice vznikl pro rodinu, ale nese v sobě autorovu osobní stopu. „Absolutní tvůrčí svoboda, kterou mi rodina nabídla, s sebou přinesla odpovědnost jiného druhu: pozemek formuloval, ambice motivovaly a odpovědnost kultivovala. Dům jsem dělal pro nás, ale zrcadlí moje ego. Ego, které formovalo dvacet pět let učení se od mistrů a stavění domů pro jiné,“ vysvětluje.

Přesný mechanismus

Základním předpokladem každého ambiciózního architektonického návrhu je důkladné čtení místa, pochopení souvislostí a panující atmosféry. Parcela patřila k těm, které zůstávají dlouho bez využití. Její rozloha pouhých dvě stě čtyřicet metrů čtverečních, komplikované vztahy k okolní zástavbě i blízkost železniční tratě z Prahy do Kladna ji předurčovaly spíše k přehlížení než k pozornosti. Stály zde tři garáže a prostor působil jako zbytečný. Představit si tady plnohodnotný dům vyžadovalo značnou míru fantazie. Právě tato

↓ Jan Jakub Tesař

► Narodil se v roce 1981. Studoval na Fakultě architektury ČVUT v Praze a na prestižní Technické univerzitě v nizozemském Delftu, kde pracoval v kanceláři Jeanne Dekkers Architectuur. V roce 2008 se stal spoluzakladatelem studia Stempel Tesař architekti společně s Jánem Stemplem, které se věnuje převážně rezidenční a občanské architektuře. Tesař souběžně působí na Fakultě architektury jako předseda Akademického senátu, vedoucí ateliéru Tesař-Barla a stojí v čele Ústavu navrhování I.

zdánlivá „nezastavitelnost“ se stala výchozím bodem architektonické koncepce.

Dům není vložen do místa jako cizorodý prvek, ale vyrůstá z jeho omezení. Okolí tvoří směs vil, bytových domů i infrastrukturních staveb, bez jednotného řádu. Jan Jakub Tesař na situaci reagoval svrchovaným vymezením vlastního prostoru. Dům lze chápat jako přesně nastavený mechanismus bydlení. Nejde o technicistní metaforu, ale o popis způsobu uvažování: každý krok návrhu je reakcí na konkrétní podmínky. Odstupy od sousedů, ochrana jejich oslunění, respekt k uliční čáře i přítomnost vzrostlé třešně, která nese paměť místa, vstupují do návrhu jako rovnocenné parametry.

Na obdélníkovém půdorysu, který zabírá necelou třetinu parcely, vyrostla stavba s centrální jídelnou a třemi podlažími posunutými vždy o půl patra, což je princip, jenž se stává klíčem k celému prostoru. Dům nepůsobí stísněně, přestože pracuje s omezenou plochou. Na první pohled není zřejmé, že obsahuje tři ložnice a obytnou část o přibližně sto metrech čtverečních. Spíše než rodinný dům připomíná vilu, v níž vnímáme vertikálu

otevírající se přes dvě poschodí.

„Posun podlaží umožňuje, aby každý pokoj získal vlastní výškovou úroveň i míru soukromí,“ vysvětluje architekt. Vše propojuje víceraemenné ocelové schodiště, které není pouhou komunikací, ale páteří domu. Díky tomuto řešení mizí chodby jako samostatná kategorie a interiér se skládá z plynule navazujících sekvencí.

Srdcem objektu je jídelna, otevřená do výšky přes čtyři metry a osluněná ze tří stran. Navazuje na ni zapuštěný lichoběžníkový obývací pokoj. Bylo nutné ho zahlbout pod zem, aby při pohledu z ulice zůstala jeho výška co nejnižší, neboť podle stavebních předpisů musel kopírovat hranici pozemku. Samozřejmost, s jakou se obývací s jídelnou doplňují, patří k vrcholným zážitkům, které ještě rámuje monumentální okno do zahradního dvorku. Dům se otevírá a zároveň uzavírá do vlastního světa: záleží na tom, kdy se spustí nebo zvednou žaluzie. Přes zmíněnou otevřenost vyzařuje pocit bezpečí.

Beton, ořech, úspornost

Architektonické řešení založené na výškovém posunu předurčilo použití pohledového betonu jako hlavního konstrukčního materiálu. Nosné stěny i stropy zůstávají odkryté, s čitelnými kresbami spár bednění, které nejsou chybou, ale další výtvarnou vrstvou.

Prostor není dělen tradičními příčkami, s výjimkou dvou koupelen. Místo nich vstupuje do hry vestavěný nábytek, který organizuje interiér s jemností, jež kontrastuje s robustností konstrukce. Ořechové dřevo z jednoho kmene se objevuje v klíčových místech: v zádveřích,

v obývacím prostoru, na kuchyňské lince i na posuvných dveřích. Ořech vše sjednocuje a zklidňuje, je v něm jakási životodárná síla.

Do DNA domu byla vetknuta úspornost a neokázalost. Beton akumuluje teplo, trojskla omezují ztráty, řízené větrání stabilizuje vnitřní prostředí, tepelné čerpadlo a podlahové vytápění zajišťují rovnoměrné vnitřní klima. Dešťová voda je zachytávána v akumulační nádrži a využívána pro závlahu zahrady i zelené střechy, kdežto fotovoltaické panely pokrývají základní spotřebu elektrické energie, ale nic z toho, o čem je řeč, nevidíme. Zvenčí má dům fasádu, bránu i část oplocení sjednocené profilovaným hliníkovým plechem bílé barvy, jenž z různých úhlů, podle toho, jak na něj dopadají sluneční paprsky, mění podobu jako minimalistická kompozice.

Kreativita se pozná právě v okamžiku, kdy narážíme na omezení. Dům Jana Jakuba Tesaře ukazuje, že také v komplikovaných podmínkách lze dosáhnout celistvosti, pokud je návrh veden důsledně a bez zkratk. Každé rozhodnutí musí mít logiku, význam. Architekt sleduje podstatu. Vzhledem k tomu, že je Jan Jakub Tesař uznávaným pedagogem, může jeho obydlí sloužit také jako učební pomůcka.

► Autor: Petr Volf

Novinář zabývající se architekturou, designem a výtvarným uměním. Je autorem řady knih, katalogů a výstav.